

Fóti Péter: Az unortodox tanár

március 22, 2013

Napjainkban, amikor a magyar gazdaságpolitika unortodox módszerekkel kísérletezik, hadd fejtsem ki az alábbiakban unortodox véleményemet arról, milyen tanárookra is lenne szükség ahhoz, hogy a magyar gazdasághoz hasonlóan a magyar nép is felvirágozzon. Megjegyzem, hogy míg az unortodox gazdaságpolitikában nem nagyon bízom, addig az unortodox tanár szerintem sikeres lehetne.

Az unortodox tanár nem szeret minden gyereket! A tanárok többsége amúgy is csak a jó külsejű, engedelmes, magát könnyen kifejezni tudó gyereket szereti. Ez önmagában nem is lenne baj, mert szerintem az unortodox tanár sem szeret minden gyereket, de amit az unortodox tanárnak tennie kellene, az az, hogy minden gyereket egyenlően tisztel. Tisztelettel és udvariasan bánik minden gyerekkel. Felejtsük el a *szeretet* szót, de mondjuk azt, hogy *kérem* és *köszönöm*.

A magyar oktatáspolitikai tanára nem az én unortodox tanárom! Az én unortodox tanárom más. Hoffmann Rózsa kedvenc tanárai közül sokan nem tisztelik a gyerekeket, és maguk is olyanok, mint tanítványaik legtöbbször: féltősek, ijedősek, neurotikusok. Kevesen képesek ezen javítani, mert az iskolarendszer ilyenné tette őket.

Az én unortodox tanárom látja, hogy amit az iskolai osztályokban az eddigi módszereinkkel csinálunk, inkább káros, mint hasznos. Sajnos azok a tanárok, akik ezt észreveszeik, nem maradnak sokáig a pályán. Ők hagyják el az iskolát, vagy ők azok, akik maguk tanítják az iskolarendszeren kívül a saját gyerekeiket, vagy segítenek azon gyerekek oktatásában, akiknek a szülei belátják, hogy ami az iskolában folyik, káros.

A mai magyar iskolavezetés azt állítja, hogy a tanár legyen

mindenható az iskolában. Én is ugyanezt állítom, de az én unortodox tanárom más, mint Hoffmann Rózsa ideális tanára. Hoffmann Rózsa tanára végrehajtja a tantervet, és önállóan. Nem a gyerekekre figyel, hanem a bibliai igazságként kinyilatkoztatott tantervre. Az én unortodox tanárom a tanteremben a gyerekek között maga dönti el, hogy mit tanít, és azt tanítja, amire a gyerekek kíváncsiak.

A tanárok legtöbbje pályája kezdetén rossz tanár. Aki közülük mégis jó (unortodox) tanárrá válik, az képes a saját tapasztalatából tanulni, és képes jobb tanárrá válni. Saját tapasztalatain okulva szembeszegül a központosítással, és három nagy feladat elvégzésének szenteli az energiáját:

- élhető terek kialakítása az osztályokban és az iskolában;
- a kötelező tananyag nagy arányú csökkentése, a gyermeki érdeklődés előtérbe helyezése a tananyag tervezése során;
- közvetlen **demokratikus struktúrák bevezetése** (osztálygyűlések, iskolagyűlések, egy ember–egy szavazat).

Ennek megfelelően a tanár arra törekszik, amit eddig még egyetlen tanárszakszervezet sem követelt: hogy hatalma legyen az osztályban, amit azután megoszt a gyerekekkel. Az unortodox tanár az osztályban valódi főnök! A tanárok többsége azonban nem akar főnök lenni, mert az felelősséggel jár. Félnek a felelősségtől, mert egész életükben csak olyan emberekkel találkoztak, akik maguk is féltek attól, hogy beismerjék, ha hibáztak, és nem voltak képesek máshogy újrakezdeni azt, amivel elsőre kudarcot vallottak. Ezért azt kívánják, hogy mások mondják meg nekik, hogy mit csináljanak!

Sajnos a felelősség előli elfutás olyan általános, a mechanikus tanításnak olyan egyeduralkodója van, hogy nehéz felrázni az egész rendszert, és kevés, nagyon kevés az unortodox tanár. Kevés azért is, mert a fiatalok, akik tanárok szeretnének lenni, nem azok közül kerülnek ki, akik tisztelik a gyerekeket, akik egyenlő félnek tartják őket, hanem sajnos azokból, akik számára más foglalkozás – orvos, ügyvéd, tudós –

nem elérhető. Kevesen veszik észre, hogy ha unortodox tanárként megszerzik a hatalmat maguknak, akkor az osztályban, otthon, a kertben, a munkahelyen is lehetnek orvosok, ügyvédek, tudósok – közösen a gyerekekkel. Aki viszont ezt a lehetőséget felfedezi, az rájön arra is, hogy lényegében mindenki, még egy gyerek is tud gyógyítani, igazságot tenni, kutatni (azaz: unortodox módon tanítani).

Az unortodox tanár tehát tudja azt, hogy mindenütt tanár lehet, és harcolnia kell, hogy a mai elbürokratizálódott iskolarendszerből kiragadja a gyerekeket; hogy – ha lehet – alternatív iskolákba (ahol az unortodoxok vannak többségben) kell mennie dolgozni, vagy otthon kell tanítania, és mindenütt tisztelni kell a gyerekeket, bízni bennük – s ők a tiszteletet és a bizalmat *mindig* meghálálják.

Kapcsolódó oldalak:

- Bertrand Russell: A tisztelet szerepe a tanár-diák viszonyban
- J. T. Gatto: Egy tanulságos történet